

Omaniku ootused Elering Aktsiaseltsile

Sissejuhatus

Käesolevasse dokumenti on koondatud riigi kui Elering AS-i ainuaktsionäri põhilised ootused Eleringi tegevusele.

Eesti Vabariik seab endale kuuluvatele äriühingutele neli peamist eesmärki:

- tegeleda valitud valdkonnas kasumliku ja efektiivse majandustegevusega, mis tagab riigile optimaalse ja stabiilse omanikutulu;
- täita riigi poolt kehtestatud strateegilisi eesmärke vastavalt äriühingu suhtes kohaldatavatele seadustele, regulatsioonidele ja arengukavadele;
- olla Eesti äriühingutele eeskujuks heade juhtimistavade, sotsiaalse vastutuse ning kõrge ärikultuuri poolest järgides vastutustundliku ühingujuhtimise põhimõtteid ja integreerides need äriühingu igapäevategevusse, juhtimisse ja strateegiasse;
- hinnata äriühingu (võimalikke ebaetilisi) ärisuhteid Venemaa ja Valgevenega ning loobuda sellistest ärisuhetest.

Juhtimine

Riigi poolt seatavate eesmärkide täitmise eest vastutavad äriühingute nõukogud ja juhatused. Erinevate eesmärkide tasakaalustamise ja omaniku huvide harmoonilise ning pikaajalise kaitsmise eest vastutavad äriühingute nõukogud.

Elering AS-i klassifikatsioon RVS-i alusel: Valdavalt avalike eesmärkidega äriühing.

Eesti Vabariik omab Eleringi osalust lisaks osaluselt tulu teenimisele järgmistel kaalutlustel:

- Tagada tarbijatele igal ajahetkel nõuetekohase kvaliteediga energiavarustus.
- Elering peab elektri- ja gaasituru korraldamisel tagama turu tõhusa ja läbipaistva toimimise soodustades konkurentsi. Lähtuma oma tegevuses turuosaliste võrdse kohtlemise põhimõttest.
- Tagada energia vaba liikumine Eesti energiasüsteemi sees ja ühendustes naabersüsteemidega.
- Eleringi investeeringud energiasüsteemi arendamisse peavad arvestama lisaks igapäevasele tarbija varustuskindlusele Eesti energiajulgeoleku vajadusi.
- Avalikust huvist lähtuva energeetikaalase kompetentsi loomine ja hoidmine.

Käesolevas dokumendis sisalduvaid riigi kui omaniku ootusi vaatab Eleringi aktsiate valitseja üle ning ajakohastab neid kord aastas.

Ettevõtte tegevuse strateegilised lähtealused

Elering AS täidab elektri- ja gaasi süsteemihalduri põhifunktsioone ning tegutseb reguleeritud äris.

Elering ülesandeks on kindlustada Eesti elektri- ja gaasitarbijale kvaliteetne ning katkematu energiaga varustamine, toetades sealjuures Vabariigi Valitsuse ja Euroopa Liidu kliimapoliitika eesmärkide saavutamist. Selle eesmärgi täitmiseks hoiab korras ja arendab Elering AS siseriikliku elektri- ja gaasi ülekandevõrku, välisühendusi naaberriikidega ning tagab avariireserve olemasolu süsteemides vastavalt õigusaktides sätestatule.

Eesmärgiga tagada Eesti merealplaneeringus Saaremaa läänerannikule planeeritud uue meretuuleenergia tootmisala ühendamine Eesti elektrisüsteemiga, seab omanik Elering AS-le ülesandeks alustada selleks vajaliku põhivõrgu 330 kV ühenduse väljaarendamist Saaremaale.

Lisaks vastutab Elering AS elektrituru läbipaistva ja efektiivse toimimise tingimuste loomise eest. Eleringi eesmärk on luua elektrituru toimimiseks vajalikud eeldused, tagades turuosaliste võrdse kohtlemise. Gaasi ja elektri ülekandesüsteemide haldamisel tuleb lähtuda eesmärgist saavutada läbi sarnaste funktsioonidega tugistruktuuride ühendamise maksimaalne võimalik sünergia elektri- ja gaasi ülekandevõrgu opereerimisel ning seeläbi saavutada administreerimiskulude kokkuhoid.

Põhivõrguettevõtjast süsteemihalduri funktsioone täites peab Elering põhitegevus jääma 100% reguleeritud ärisse.

Tegevusnäitajate võrdluses on Elering AS tõhusamate põhivõrguettevõtjate hulgas Euroopa energiaturu regulaatorite agentuuri ACER uuringute põhiselt. Äriühing on defineerinud enda tegevusvaldkonnale kohased tegevusmõddikud ning püüdleb nende parandamise poole.

Äriühing peab tagama, et keskpikas ajahorisondis nende tulud kasvavad proportsionaalselt kiiremini kui kulud. Äriühing peab defineerima enda tegevusvaldkonnale kohased efektiivsusmõddikud ning püüdlema nende järk-järgulise parandamise poole.

Ettevõtte peab tagama oma tegevuse jätkusuutlikkuse stabiilselt investeerides teadus- ja arendustöösse nii ettevõtte otseste huvide põhiselt kui kaudsemat energiamajanduse arengut arvestades. Enamik vastavaid kulusid peab olema võimalik katta äriühingu põhitegevuse rahavoogudest, kuid tagamaks vähemalt iga-aastane 1% teadus- ja arendustegevuse kulude tase äriühingu müügitulust võib ettevõtte suunata täiendavalt vahendeid teadus- ja arendustegevusse omanikutulu arvelt.

Elering on hinnatud tööandja nii tänaste töötajate kui energeetika valdkonna uute talentide silmis.

Optimaalse omakapitali proportsiooni koguvaradest määrab Rahandusministeerium „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes“.

Kasumlikkus

Riigi kui omaniku ootus on, et kõik vabal turul opereerivad riigi äriühingud töötavad kasumlikult. Omakapitali hinna (oodatava omakapitali tootluse) määrab Rahandusministeerium oma iga-aastase „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandega“. AS Elering kasumlikkus (WACC ehk kaalutud keskmine kapitali hind) on reguleeritud Konkurentsiameti poolt.

Jätkusuutlikkus

Riigi kui omaniku ootuseks on, et kõik tema omanduses olevad äriühingud teostavad enda majandustegevust keskmisest madalamate riskidega ja konservatiivse kapitalistruktuuriga. Äriühingud peavad tagama oma tegevuse jätkusuutlikkuse pideva uuendus- ja arendustööga ning vajalike investeeringutega. Investeeringuid peab olema võimalik katta äriühingu põhitegevuse rahavoogudest.

Optimaalse omakapitali proportsiooni koguvaradest, millest äriühing finantsplaanide koostamisel peab lähtuma, määrab Rahandusministeerium „Riigi osalusega äriühingute, sihtasutuste ja mittetulundusühingute koondaruandes“.

Eleringi koguvõlg suhtes EBITDA-sse peab jääma igal ajahetkel alla lepingutes fikseeritud kovenantide. Finantsriskide maandamiseks on ettevõtte nõukogul õigus kooskõlastatult üldkoosolekuga sätestada täiendav tugevusvaru, mis võtab arvesse laenulepingute tingimusi ning ettevõtte äritegevuse rahavoogude volatiilsust.

Omanikutulu

Riigi kui omaniku ootuseks on, et ettevõtte maksaks stabiilset omanikutulu (dividende). Elering AS-i dividendipoliitika on fikseeritud ettevõtte strateegias ning see lähtub eespool kirjeldatud optimaalse kapitalistruktuuri säilitamise eesmärgist ehk dividendi makstakse selliselt, et saavutada või hoida optimaalset kapitalistruktuuri ning lepinguliste kohustuste täitmiseks nõutavat D/EBITDA suhet.

Lisaks omanikutulu eesmärgile peab ettevõtte oma tegevuse korraldamisel silmas pidama Eesti majanduskeskkonna konkurentsivõimet, millesse muuhulgas panustavad võimalikult konkurentsivõimelised elektri ülekandetasud, samuti laitmatult, arusaadavalt ning läbipaistvalt toimuv asjaajamine turuosalistega. Tuleb hoida initsiatiivi Eesti ja regionaalse energiaturu arendamisel, võttes kasutusse uusi ja innovatiivseid lahendusi energiaturgude paremaks toimimiseks. Energiaturgude arendamise eesmärgiks peab olema tasakaalustatult tagada energia kättesaadavus võimalikult soodsalt ja ühiskonnale piisava varustuskindlusega.